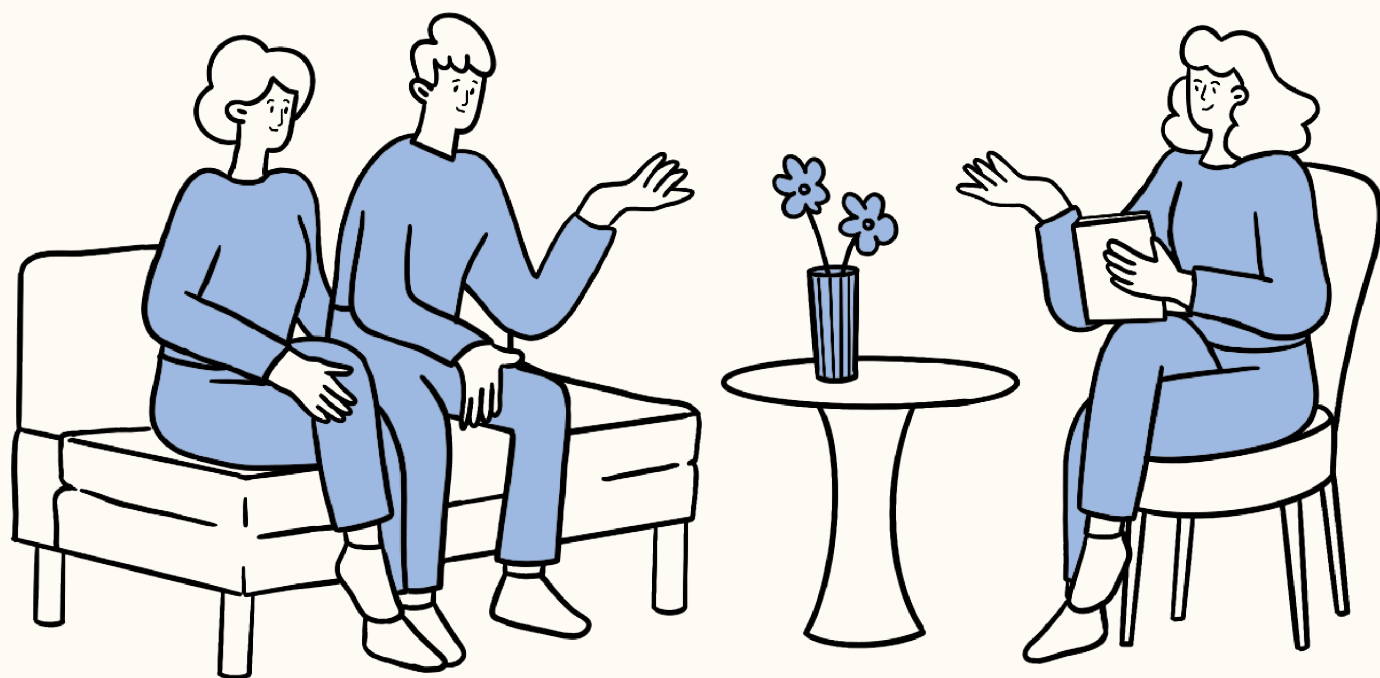

Tillitsprosjektet

Foreldresamtalen DCM

Bakgrunn for bekymringsmelding

Sofia er 11 år og bor sammen med mamma Ana, stefar Marco og lillebror Oliver på 8 år. Barnas biologiske far er død. Over en lengre periode har Sofia endret seg veldig, hun virker trist og innesluttet. Hun har isolert seg fra venner, går mye alene og har sluttet på dans. Hun har ofte vondt i magen og må gå tidlig hjem fra skolen, det er registrert mye skolefravær den siste tiden. Læreren til Sofia har gjentatte ganger forsøkt å få kontakt med mor uten hell. Hun sender etter hvert en bekymringsmelding til barnevernstjenesten. Ettersom hun ikke får tak i mor har hun ikke fått gjennomgått denne med mor slik hun pleier å gjøre.

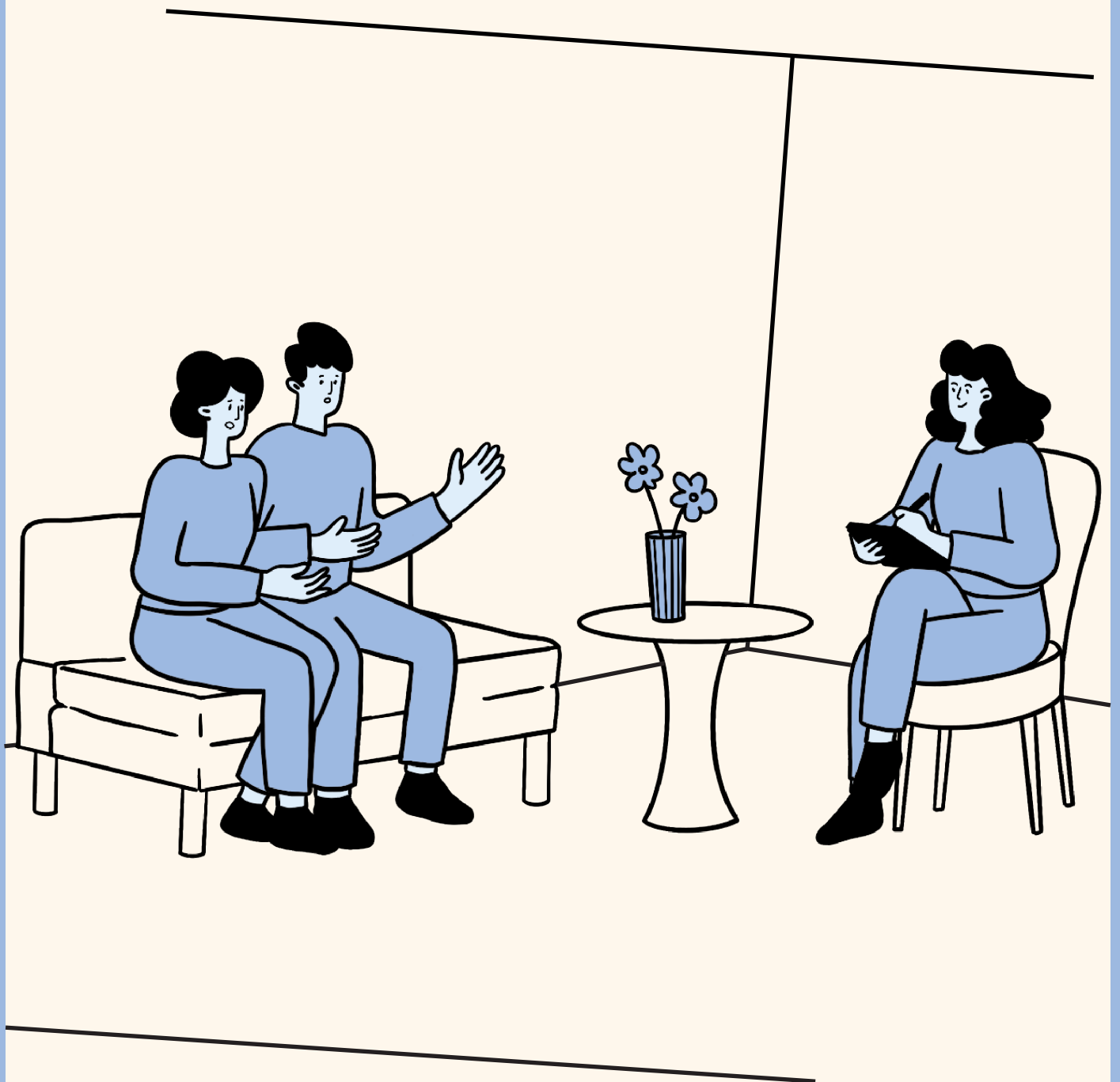
Mor Anas første møte med Barnevernet

Ana har blitt oppringt fra barnevernet! Hun ble kjemperedd da de ringte, hun fikk vite at skolen har sendt en bekymringsmelding hvor det står at Sofia virker mer trist og innesluttet, hun isolerer seg fra venner og er mye borte fra skolen. Skolen er bekymret for hvordan Sofia har det det. Barnevernet spør om de får samtykke til å snakke med skolen, Ana sier ja, tør ikke si noe annet. Hun får også et tidspunkt for et møte, de kaller det førstegangssamtale med barneverntjenesten.

Anas reaksjoner og tanker:

Anas reaksjoner og tanker: Hun blir redd, hva betyr dette? Hun forstår ikke. Hvorfor må hun møte barneverntjenesten? Er hun ikke god nok som mamma? Skal de ta barna hennes? Ana vil ikke møte barneverntjenesten, hun har hørt at de flytter barn langt vekk fra familiene sine.

Forberedende fase, fase 1.

1

Mål for fase 1

Sikre god forberedelse av deg selv som samtalepartner.

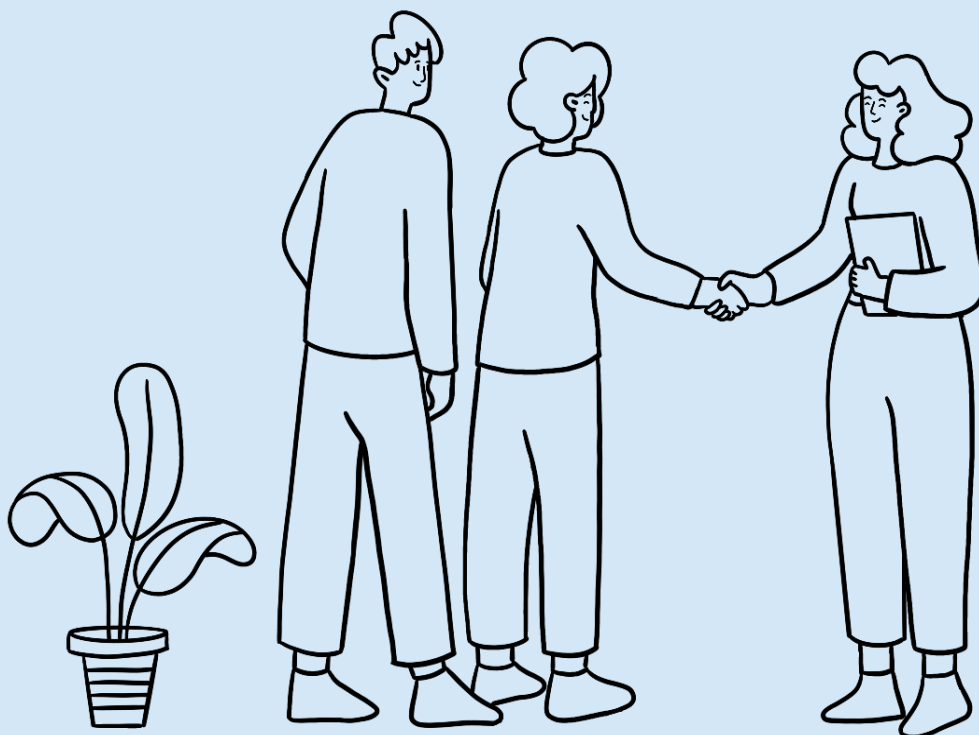
Skape et grunnlag for en god samtale med foreldrene.

2

Kriterier i forberedende fase:

Innhente informasjon om familien/foreldrene og deres livssituasjon.

Avklare hvorfor du skal snakke med foreldrene.

3

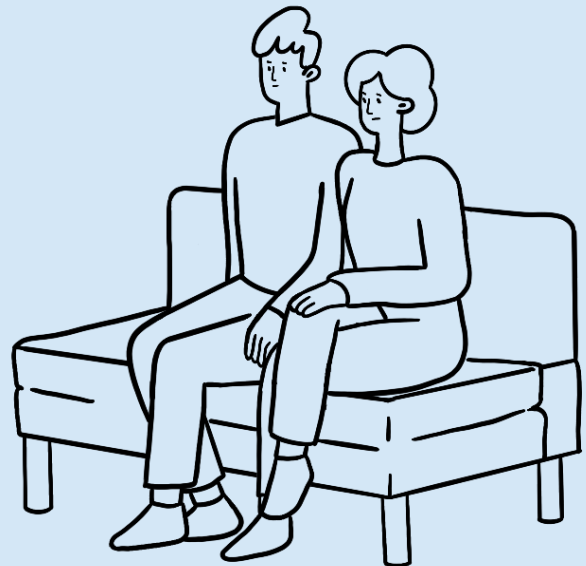
Forberedelse av foreldre:

Klargjøre tema for samtalen.

Klargjøre informasjon til foresatte telefonisk eller via brev, hvem de skal møte og tidspunkt.

Hvor skal samtalen finne sted.

Informasjon om mulig støtteperson til stede i samtalen.

4

Egen forberedelse

Mental forberedelse - hvilke tanker har jeg om denne bekymringsmeldingen, basert på det jeg vet om familien så langt? Hvordan påvirker den meg? Hvordan kan jeg innføre et dialogisk perspektiv i samtalen?

Om du skal ha med en kollega i samtalen – hvordan skape felles forberedelse og rolleavklaring?

Fysiske rammebetingelser legges for samtalen.

Sikkerhetsvurdering.

Avklare tidspunkt for neste avtale.

Avtale med leder eller kollega for oppfølging.

5

Spørsmål du stiller selv i forkant av samtalen:

Hva er hensikten med denne samtalen?

Hvilke forventninger kan foreldrene ha til denne samtalen?

Hvordan trygge foreldrene og skape forutsigbarhet?

Hvilke temaer vil jeg vite mer om?

Hvordan vil jeg formulere mine planlagte temaer?

Hvordan inkludere og ta imot foreldrenes temaer?

Det aller første møte mellom foreldre og barnevernsarbeideren kan være et utfordrende møte. Et møte som er med på å legge grunnlaget for hvordan foreldrekontakten vil kunne utspille seg videre i prosessen for å hjelpe.

Foreldre som har mottatt en henvendelse fra barneverntjenesten med innkalling til et møte grunnet bekymringsmelding, blir ofte fortvilet og redde. Det er mange faktorer som påvirker dette første møte. Foreldrenes redsel for å bli fratatt barna kan medføre at historien som formidles til barnevernsarbeideren er en idyllisert versjon, ofte med løgn og fordreininger. Frykten for konsekvenser av å være ærlig, kan bli så stor at det oppleves for utrygt å fortelle sannheten.

Som barnevernsarbeider møter du foreldre som ofte er i alvorlige kriser. Med det som utgangspunkt, hvilken ivaretagelse treng er foreldre i møte med deg som barnevernsarbeider?

I DCM vektlegges etablering av en foreldresamtale opplevd som et menneskemøte, uansett utgangspunkt.

I det ligger å møte foreldre med en grunnleggende holdning av respekt i dialog. Foreldre står i en relasjon med sine barn som de vil trenge støtte til å sette ord på.

Det første møte med foreldre er inngangsporten til å søke å forstå hvordan foreldrerollen er for dem. Hvordan er virkeligheten egentlig opplevd som foreldre? Foreldre vet best hvordan det er å være dem. Men hvordan greie å motivere foreldre til å tørre og ville sette ord på personlige, sensitive og ofte vanskelige opplevelser om sin foreldrerolle?

Hvordan lette foreldrenes formidling, få frem deres egne tanker, opplevelser, refleksjoner, spørsmål, og bekymringer? Hvordan støtte foreldrene til å trygt kunne dele sine beskrivelser og forståelse av egne barn og deres behov? Hvordan skape et klima og en stemning for et menneskemøte som når fram til Ana?

Ana er redd, taus og i motstand mot å åpne seg for deg som barnevernsarbeider.

Foreldresamtaler i barnevernet er ikke noe du som barnevernarbeider spontant kaster deg inn i. Å komme uforberedt til en foreldresamtale vil kunne vanskeliggjøre og hindre god kommunikasjon. For å kunne møte Ana på en god og ivarettakende måte er det viktig at du tenker gjennom din egen væremåte og kommunikasjon.

I utgangspunktet representerer du et «**system**», en «**institusjon/barnevernet**» som i utgangspunktet kjennetegner en asymmetri mellom forelder og deg som profesjonell. Gjennom et slikt «**ujevnt**» forhold kan du komme til å gi forelderen en følelse av å være et utredningsobjekt.

Du kan møte forelderen med en holdning av at det er du som kan, vet og forstår og kjenner svarene. Din jobb i barnevernet er oppgavestyr.

Likevel, for å skape en mest mulig symmetri og likeverdighet i relasjonen, er utfordringen i kommunikasjonen å ramme inn en dialogisk relasjon i et foreldreperspektiv.

I følge DCM handler det om å bygge inn symmetriske og gjensidige væremåter i din kommunikasjon. Du forbereder deg mentalt ved å tenke deg inn i hvordan det er å være akkurat Ana, mor til en jente som virker trist og har høyt skolefravær. Oppgaven din er å oppnå en forståelse for hva som er grunnen til Sofias atferdsendring. Gjennom etablering av tillit, mest mulig likeverdighet og kontakt for samarbeid med Ana, kan du få vite hva Ana tenker om det.

I DCM vurderes forberedelser i forkant av foreldresamtalen som en svært viktig investering for selve samtalens forløp. Det gjelder både å forberede foreldrene, og å forberede deg som foreldrenes samtalepartner.

Heidi- barnevernarbeideren.

Heidi jobber i barnevernet og forbereder sitt første møte med Ana, Sofias mamma. Heidi snakker med Ingrid, læreren til Sofia. Hun får vite om hvordan hun har observert atferdsendringer hos Sofia den siste tiden, at hun virker veldig trist og lei seg. Læreren forteller at hun ikke kjenner til hvordan Sofia har det hjemme. Sofia har vært mye borte den siste tiden, læreren er bekymret og hun har gitt opp å få kontakt med mor. Hun tar aldri telefonen og kommer ikke på foreldremøter. Ingrid strever med å løse opp i klikker i klassen, erting og utestengelse av elever, deriblant Sofia.

Læreren forteller også at Sofia sitter for seg selv når hun er på skolen og liker å tegne. Hun tar ikke initiativ til kontakt med elever og lærere og virker innesluttet. Hun prater mindre enn hun pleier.

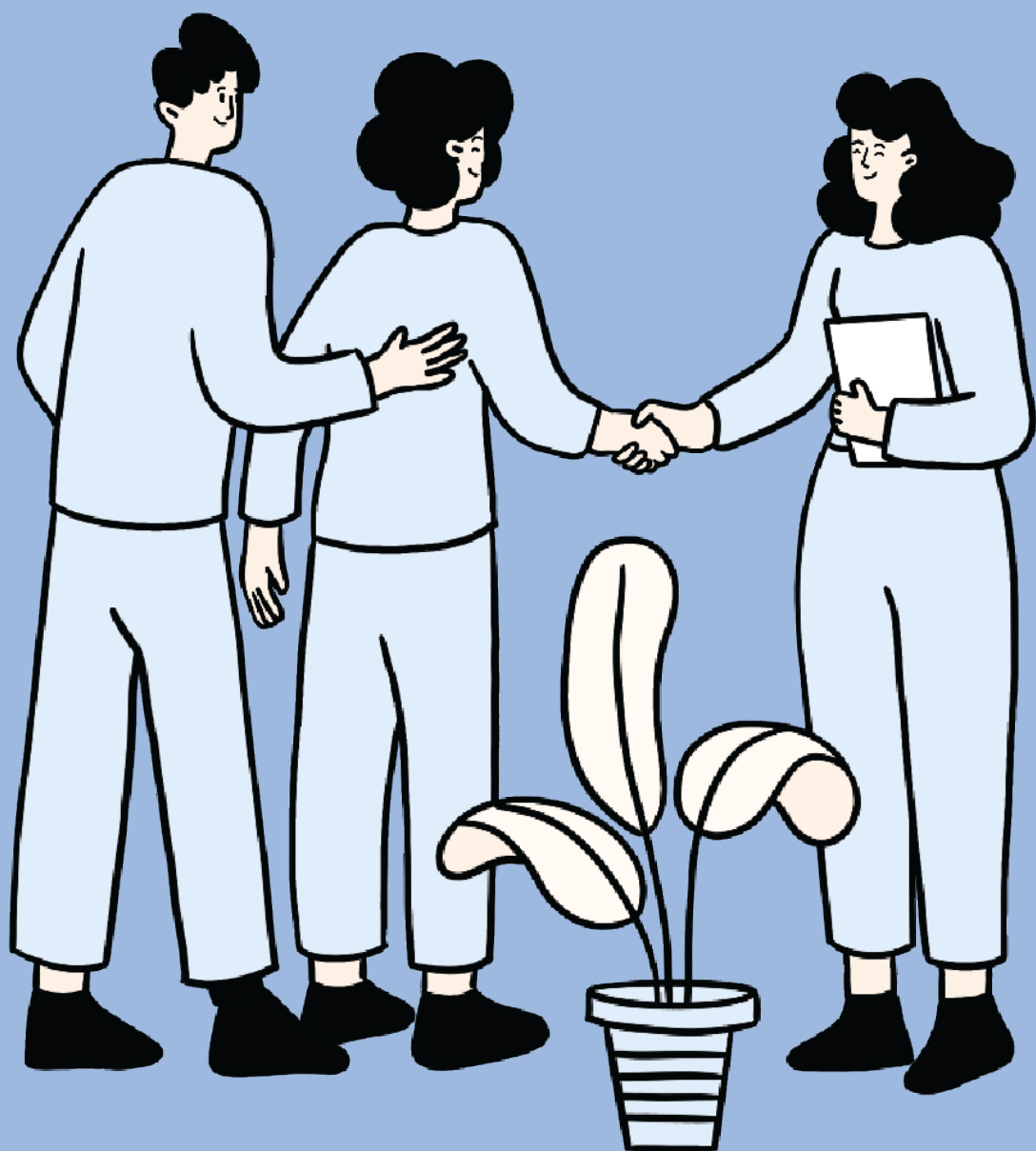
Marco er stefar, og jobber nattskift på et sykehjem. Ana er sykmeldt på ubestemt tid. Lillebror Oliver er på skolen hvor han har venner og liker seg. Heidi leser også lærerens bekymringsmelding som er sendt til barnevernet.

Heidi lurar på hva det kan bety at skolen ikke får kontakt med mor? Hva er det som gjør at Sofia virker så trist?

Heidi ringer mor, som er alene om foreldreansvaret for jenta og eneste part i saken på nåværende tidspunkt, til en førstegangssamtale. Målet i denne samtalen er å skape kontakt og klima for tillit for å gjøre Ana så trygg og avslappet som mulig. Den personlige kontakten hun etablerer med Ana er helt nødvendig og kanskje den største utfordringen i foreldrearbeidet. Hun trenger å ha med seg Ana på laget, i arbeidet med å sammen hjelpe familien.

Hun tar med en kollega, Marit, i samtalen. Heidi avklarer hennes rolle, som har til oppgave å notere ned på pc det som bli sagt. Hun har også Marit utenfor Anas synsfelt, det vil si i rommet, og bak Ana. Marit deltar ikke i samtalen. Heidi har en liten notatblokk og penn på bordet, og sitter på skrått vendt mot Ana.

I første omgang velger Heidi i sin plan å legge til side informasjon om barnevernets saksgang og mors rettigheter. Det er viktig, men først må hun finne rom for når moren er mottagelig for å lytte til dette.

Kontaktetablering, fase 2 – et kritisk punkt.

1

Mål

Skape kontakt og klima for tillit for et samarbeidsprosjekt.

Innføre dialogisk praksis i kommunikasjonen.

Invitere foreldrene som aktiv deltagende, du som lyttende og mottagende.

2

Kriterier

Presentasjon av alle til stede.

Avklaring av tema for samtalen i samarbeid.

Innføre et nøytralt tema i dialog.

Vektlegge fri fortelling.

Oppsumert

1. *Skaper trygghet og forutsigbarhet.*
2. *Tåler motstand og følelsesuttrykk, evner å se bak atferden.*
3. *Innfører dialogperspektivet så tidlig som mulig.*
4. *Utjevner maktperspektivet så mye som mulig.*
5. *Normalisering eks. «Jeg møter mange foreldre som har det som deg...»*
6. *Fokus på nøytralt tema i dialog.*

I denne fasen starter samtalen. Her forsøker du som barnevernsarbeider å legge til rette for å skape en god kontakt mellom deg og forelderen. Temaet for samtalen avklares tidlig for å skape en forutsigbarhet.

Vi følger Ana inn i starten av det første møte med barnevernet:

Ana møtes av et smil fra en person som anviser en plass å vente til barnevernsarbeideren Heidi møter henne, hilser og presenterer seg. På møterommet venter Heidis kollega Marit. Hvorfor skal de være to? Dette må være veldig alvorlig, tenker Ana.

Ana kjenner hjertet dunke. Hun kjenner klumpen i halsen vokse, hun svelger tungt. Hun vil helst gå sin vei.

Vi følger Heidi inn i starten av første møte med Ana:

Heidi leser førsteinntrykket hun får av Ana. En forknytt kvinne med flakkende blikk ytterst på stolen, klar til å gå ut av rommet. Hun eksponerer redsel, sinne og sterk avvisning. **Heidi tenker:** Hvordan «kobler» jeg meg på denne moren for etablering av kontakt og etablering av et samarbeid? Hvordan få henne i tale?

Heidi sier: Hei Ana, jeg heter Heidi og jobber her i barnevernet. Dette er min kollega Marit, og hennes oppgave er å skrive et referat fra møtet vårt som vi går

gjennom sammen etter møte, og som du også får tilsendt etter møtet. Referat pleier vi også alltid å legge i en egen saksmappe, som du har innsynsrett i, det vil si, rett til å lese alt som står der. Det er fordi du er såkalt part i saken.

Heidi sier: «I dag er første gang vi treffes og vi skal gjennomgå bekymringsmeldingen vi har fått, men det er også viktig at du får informasjon om hvordan barnevernet jobber, hva som er dine rettigheter, og hva som skjer videre. Hva ønsker du at vi begynner med?» Ana er usikker på hva hun skal svare. Hun trekker på skuldrene og ser ned i bordet.

Heidi fortsetter: Jeg har sett frem til å møte deg og samarbeide med deg. Du kjenner ikke meg, og jeg kjenner ikke deg. Men jeg vet at du er mammaen til Sofia. Læreren til Sofia har prøvd å komme i kontakt med deg over lengre tid, uten å lykkes. Hun er bekymret for datteren din, og har derfor sendt oss i barnevernet en bekymring for Sofias omsorgssituasjon. Det er slik at ansatte i skolen har plikt til å melde ifra til barneverntjenesten hvis de vurderer at det er grunn til å tro at et barn og familie trenger hjelp. Det er viktig at du vet at læreren til Sofia har gjort det hun er nødt til. Vi her i barnevernstjenesten har bestemt å starte det som heter en undersøkelse (jfr. Lov om barnevern § 2-2.) Jeg vil fortelle mer om det, men først litt om jobben min.

Jobben min her i barnevernet er å hjelpe foreldre så godt jeg kan for å gjøre det best mulig for dem og barna deres. Jeg møter mange foreldre som har det som deg, med en datter som oppleves som trist og ikke vil gå på skolen.

Da trenger jeg din hjelp, og at vi sammen kan finne ut av det. Men først lurar jeg på hvordan det er for deg å komme hit i dag?

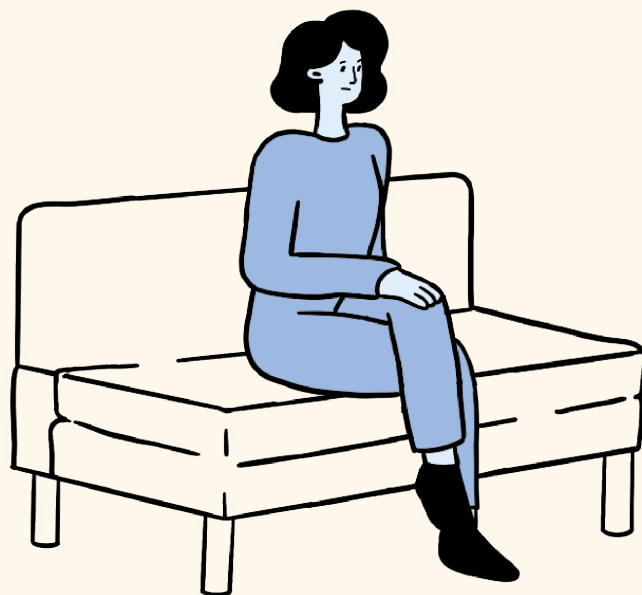
Ana tør ikke svare og ikke spørre om noe. Det eneste som går rundt i hodet er hva som står i den meldingen og hvilke konsekvenser dette får for hennes familie. Hun er redd, men tør ikke si at hun er redd. Ana tenker også: Skal hun samarbeide med meg? Hva kan jeg bidra med? Jeg vil helst hjem. Jeg skjønner ingenting. Men hun virker litt snill, hun ser på meg, kanskje hun virkelig vil hjelpe oss. For vi trenger hjelp. Virkelig.

Heidi:

Heidi ser at Ana titter forvirret opp på henne, som om hun leser henne. Heidi tenker, hvem er hun egentlig denne mammaen? Heidi sier til Ana, «**Jeg trenger å samarbeide med deg, for det er du som vet best hvordan det er å være mamma til Sofia. Jeg ønsker å vite hvordan du og datteren din har det sammen. Hva ønsker du å snakke om i dag?**»

Ana tør ikke svare fordi det er så mange ting hun egentlig vil snakke om. Bare ikke enda, kanskje aldri, tenker hun.

Heidi skjønner at Ana ikke er klar for å svare henne. Nå handler det om å skape kontakt. Heidi sier, «**Ana jeg lurar på, jeg har sittet og sett på den jakken du har på deg, den ser hjemmestrikket ut. Stemmer det?**»

Ana:

Ana tenker, ser hun virkelig det? Jeg er så stolt av den! Ana svarer at hun har strikket den selv, og at Sofia har lik jakke som hun har strikket. Heidi forteller at hun også er glad i å strikke. Det oppstår en dialog mellom Ana og Heidi om strikking.

Ana forteller at hun strikker til familien og for salg. Heidi forteller om sønnen hennes som er 8 år og om den siste genseren hun strikker på til han. Ana begynner å like Heidi, og bestemmer seg for å prøve å samarbeide. Men hvordan gjør jeg det? Jeg vet jo ingenting om barnevernet, tenker hun.

Viktige momenter i denne første kontaktetablerende fasen, er at til tross for motstand mot kontakt, greier Heidi å møte denne motstanden og evner å se bak Anas følelsesuttrykk. Heidi viser seg selv som en person med ekte interesse for Ana.

Hun møter henne med nysgjerrighet på et tema som ikke har noe med bekymringsmeldingen å gjøre, et nøytralt tema. Det bidrar til å utjevne forholdet mellom de to og å opprette kontakt. Ana opplever seg sett og hørt.

Regler og rammer for samtalen, fase 3.

1

Mål

Tydeliggjøre rammene for samtalen og skape en felles forståelse for samtalesituasjonen.

2

Kriterier

Informasjon om barneverntjenesten
Avklare rammer for samtalen.

Informasjon om saksgangen,
arbeidsformen.

Informasjon om taushetsplikt og
meldeplikt, innsyn i journal.

I denne fasen tydeliggjøres hvilke rammer som er for samtalen. Målet er å skape en felles forståelse for samtalesituasjonen, og å opprettholde den etablerte dialogen som samtaleform. Heidi markerer en overgang fra samtalen de har hatt på et nøytralt tema, strikking, til å forklare og informere. I DCM er det å skape såkalte «myke overganger» fra ett tema til et annet viktig.

Heidi:

Heidi sier;

Så fint å prate med deg om strikkingen som vi begge liker. Jeg har mye jeg trenger å snakke med deg om, men først vil jeg høre hva du vet om barnevernet?

Ana ser ned i bordet og svarer, «**Ingenting**».

Heidi informerer om barnverntjenestens arbeidsoppgaver. Hun er klar over at det er mye informasjon foreldre har rett til å vite om, men prøver så godt hun kan å gjøre det så kortfattet som mulig.

Hun sier:

Når barnevernstjenesten får en bekymringsmelding, slik som skolen har sendt til oss nå, vurderer vi om det som står der kan innebære at et barn trenger hjelp fra oss. Da oppretter vi det vi kaller en undersøkelse. Det er der vi er nå; i en undersøkelse. Da er det barneverntjenestens oppgave å finne ut av hvordan barnet og familien har det, og om barnet trenger noen type hjelp fra oss for å få det bedre.

I en undersøkelse gjør vi forskjellige ting; vi snakker med foreldrene, vi snakker med barnet, vi får informasjon fra f.eks. legen, skolen, helsestasjonen, og vi kommer hjem på besøk for å se hvordan dere har det sammen. All denne informasjonen skal vi gå gjennom med deg, og vi skal være åpne om det vi ser og tenker. Hva tenker du når du hører dette?

Ana bare rister på hodet og sier ikke noe.

Heidi gjennomgår de ulike utfallene av en undersøkelse med Ana og forklarer hva dette innebærer.

Introduksjon til tema, fase 4.

1

Mål

Tydelig innføring av et fokusert tema.

Målet i denne fasen er å introdusere det fokuserte temaet åpent, tydelig og ikke-ledende. Du inviterer fra generelle nøytrale temaer, til spesifikke, fokuserte temaer planlagt for samtalen.

2

Kriterier

Nøytral kontekstinnføring.

Anerkjenne foreldrene som betydningsfulle aktører.

I denne fasen innføres hovedtema for samtalen på en tydelig og åpen måte. Det er viktig at det skapes en felles forståelse av hva som er hensikten med samtalen og hva den skal handle om.

Ana:

Ana ser avventende opp på Heidi. Med Heidis invitasjon tidligere om hvordan det er for henne å komme til barnevernet, opplever Ana nå å få mot til å spørre om det hun har hatt på hjerte hele tiden.

«Hva er grunnen til at barneverntjenesten vil møte henne?»

Hun sier brått: **«Jeg må vite om meldingen skolen har sendt til dere. Jeg er så redd! Det er det jeg vil snakke om».**

Heidi

Heidi svarer at læreren til Sofia er bekymret for at Sofia har endret seg så mye den siste tiden og virker så trist.

Læreren er også bekymret for at hun ikke får kontakt med Ana. Det er jobben til Heidi å undersøke dette. Derfor ønsker hun å treffe Ana for å forstå. Sammen går de gjennom bekymringsmeldingen.

Heidi og Ana:

Heidi vil at Ana selv får ordet til å fortelle, og sier: **«Det er viktig for meg at du forteller meg så godt du kan om disse bekymringene, slik at jeg kan forstå hva du tenker. Det er du som kjenner Sofia aller best. Fortell så godt du kan!».**

Da kommer tårene, Ana klarer ikke lenger å holde følelsene tilbake. Ana forteller at hun har gruet seg veldig og at hun er redd for at de skal ta barna fra henne

Heidi stiller seg selv flere spørsmål som strømmer på: **Hva er det som egentlig foregår i denne familien? Hva er grunnen til at datteren vegrer seg for å komme på skolen, og det samme gjelder moren?**

Hva er det som gjør at Ana er så redd for å miste barna sine? Dette er viktige temaer å introdusere. Men først må hun berolige Ana slik at hun greier å fortsette å fortelle. Heidi speiler Anas følelser og sier, **«Jeg ser du gråter og virker redd. Vi tar litt mer kaffe».** Hun flytter seg ved siden av Ana. De drikker kaffe og Heidi ser at Ana slapper litt mer av.

Heidi sier, **«Du skjønner, jeg møter mange foreldre som tror det skal skje noe med barna sine hvis de forteller barnevernet om familien og ting som skjer. Tenker du sånn?»**

Ana nikker og tenker at Heidi skjønner henne. Det er sånn hun føler, at alt bare kan bli verre hvis hun forteller. Det er mye hjemme nå, ingen må vite. Likevel, kanskje hun kan stole på henne?

Heidi sier, **«Det er du som vet best, og jeg trenger deg til å fortelle meg så godt du kan».** Ana tenker at Heidi har rett, det er hun som mamma som vet hva som skjer med Sofia hjemme hvert fall.

Ana retter seg opp, Heidi setter seg på plassen sin. Hun hjelper Ana ved å avgrense til en konkret introduksjon til temaet, bekymringer om Sofia.

«Fortell meg om hvordan det er å være mamma til Sofia!» Det tenker Ana at hun vet masse om og ordene bare kommer plutselig ut.

Fri fortelling, fase 5.

1

Mål

Foreldrene får utrykke seg fritt og utførmende uten avbrytelser.

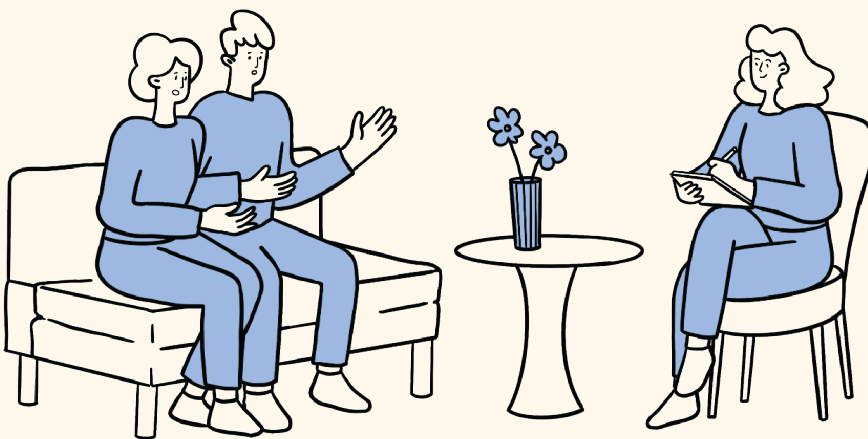
2

Kriterier

Foreldrene får rom til å fortelle fritt med egne ord.

Bruker fremmede kommunikasjonsprinsipper.

Inviterer til utdyping av foreldrenes tema.

Selve kjernen i Foreldresamtalen DCM handler om å tilrettelegge for at foreldrene kan fortelle fritt om sin forståelse av egne barn, situasjonen og deres opplevelse, her ved det fokuserte tema, å være mamma til Sofia. Barnevernsarbeideren inntar en aktiv lyttende posisjon og setter egne spørsmål på vent.

Heidi og Ana:

Ana er i gang med en fri fortelling om personlige beskrivelser av hvordan det er å være henne i familien. **Heidi lytter** aktivt og er oppmerksom på å unngå å avbryte. Det til tross for at det faller inn mange spørsmål som hun samler opp i hodet, men de setter hun på vent. Nå tar hun imot alt Ana forteller, skriver ned noen stikkord for å huske, ellers sitter hun konsentrert og oppmerksom til stede.

Hun vet hvor sårbar denne stunden er med risiko for å miste Ana, hvis hun skulle komme til å forstyrre hennes frie flyt. Det handler om å gi Ana kommunikasjonsstøtte nok til at hun fortsetter å fortelle fritt. Hun merker at de små pausene, den korte stillheten hun gir henne, fører til at Ana forteller mer.

Ana forteller at å være mor til Sofia er slitsomt. Datteren er enten sint med raseriutbrudd, eller gjemmer seg inne på rommet og låser døren. Uansett hvor mye hun spør hvorfor hun lukker seg inne, svarer ikke Sofia. **Ana sier** at hun vet ikke hva hun skal gjøre. Hun har prøvd alt uten at noe nytter. Hun maser, ber, straffer. Sofia har ingen venner og er nesten bestandig på mobilen sin. Det Ana tenker, men ikke forteller, er på hvilken måte stefaren er mot dem alle. Det må ingen få vite noe om, at hun innerst inne skjønner at datteren gjemmer seg på rommet sitt.

Ana slutter å fortelle etter at Heidi gjør en pause, og oppsummerer det hun hører.

«Du forteller meg slik at jeg kan danne meg et bilde av hvordan det er å være mamma til Sofia og hvordan hun er hjemme. Du sier at du ikke vet hva du skal gjøre når Sofia låser seg inne på rommet, du har prøvd alt. For å forstå enda bedre, er det fint om vi kan snakke om flere ting jeg lurar på».

Ana nikker, men er redd for spørsmål. Nå har hun fortalt om Sofia, så nå får jeg vel hjelp med henne, tenker hun. Heidi har underveis notert seg noen såkalte **«nøkkelord»** fra Anas fortelling, og benytter de som kommunikasjonsstøtte til bruk i neste fase, sondering.

Sondering, fase 6.

1

Mål

Fremskaffer detaljert og fullstendig informasjon fra den frie fortellingen.

Utdyper temaene innen de tre beskrivelseslagene, handling, kontekst og opplevelse.

2

Kriterier

Utdyper tema.

Innfører undertema innenfor beskrivelseslagene handling, kontekst og opplevelse.

Oppklarer misforståelser.

Denne fasen handler om å skape et mer helhetlig bilde av situasjonen. Spørsmålene du som barnevernsarbeider har satt på vent, utdypes i denne fasen. Svar fra Ana ved bruke av «nøkkelord», utypes først. Så introduserer du egne spørsmål/temaer.

De tre beskrivelseslagene – handling, kontekst og opplevelse, utforskes slik at fortellingen kan bli fullstendig.

Ana:

Ana kjenner det knyter seg i magen. Heidi må ikke få vite hvordan det egentlig er, hun kan ikke fortelle. Ana bare rister på hodet, svarer at hun ikke vet og ser ned i bordet. Det oppstår en lang pause.

Heidi:

Heidi kaster et raskt blick på notatene sine, ser på nøkkelordene hun har notert seg og undrer over hvor hun skal begynne. Hun lurar på hva som gjør at Sofia er så sint og bestemmer seg for å begynne med det, hun tar utgangspunkt i ordene Ana har brukt og spør: **«Du sier at Sofia er sint, at hun gjemmer seg på rommet og låser døren, fortell mer om det».**

Heidi:

Heidi spør,
«Du sier du ikke vet, men du forteller også at Sofia er veldig sint. Jeg trenger at du hjelper meg til å forstå hva det er som gjør at Sofia er så sint, men at hun ikke hever stemmen til Marco.»

Ana:

Ana forteller om Sofia som roper stygge ting til mor og lillebror, som trekker seg unna familien og virker som hun bare vil være i fred.

Ana opplever at alt hun sier og gjør blir feil. Den eneste Sofia ikke hever stemmen til er Marco, stefaren. Ana blir stille.

Heidi:

Heidi tenker at det er hele familiesituasjonen hun må finne ut av og da kan Marco være en viktig aktør. Dette må hun søke å få utdypet. Hun venter litt før hun spør;
«Hva er det som gjør at Sofia ikke hever stemmen til Marco»?

Ana og Heidi:

Ana tenker at det skulle hun ikke ha fortalt, hun skulle ikke nevnt Marco med et ord. Det er farlig for alle i familien. Hun sier at det er ikke så viktig, det er Sofia som er problemet, ingen andre.

Heidi tenker at nå er hun ved et kritisk punkt og et veiskille. Her unngår Ana informasjon om Marco, stefaren til Sofia, familiefaren. Hvordan skal hun finne ut av dette, komme videre når hun ser at Ana plutselig ser enda mer redd ut. Nesten vettskremt. Hun tenker at hun ikke kan forlate det tema, Marco. Men hun velger å gå en liten vei utenom, i håp om å roe Ana noe. Heidi oppsummerer igjen: **«Det er så viktig Ana at du forteller om Sofia og hvordan hun er hjemme. Du sier du har gitt opp å få kontakt, hun stenger seg inne på rommet. Jeg prøver å sette meg inn i hvordan det er å være Sofia. Ana, prøv du også å tenk hvordan det er å være Sofia hjemme, så mye alene inne på rommet sitt uten å være på skolen.»**

Det har Ana gjort mange ganger og hun vil så gjerne at Sofia skal være som andre jenter, gå på skolen og ha venner og være glad. Det er akkurat som om Heidi skjønner at det handler om Marco, ja for å forstå Sofia må jo forholdet til stefaren komme frem. Men nei, Heidi må ikke få vite. Men hvis hun ikke vet så kan hun vel ikke hjelpe dem heller. Ana vet at de trenger hjelp. Kanskje hun kan si bare litt så Heidi kan forstå.

Ana forteller: «Sofia er kanskje litt redd for Marco, han kan være litt streng og det har vel hendt at han har hevet stemmen til henne noen ganger.»

Heidi venter litt, lar det bli en liten pause i samtalen for å se om Ana forteller mer. Hun lurar på hva som gjør at Sofia er redd for Marco, har han gjort noe mer? Hun gjentar det Ana har sagt - **«Sofia er kanskje litt redd for Marco fordi han er streng og hever stemmen. Hva annet er det som gjør at Sofia er redd for han»?**

Ana ser ned i bordet, usikker på hva hun skal svare. Hun trekker pusten. Forteller Heidi om den ene gangen Marco ble sint på henne foran barna, hvordan han slo henne i ansiktet. Hvordan Sofia ble redd og gråt høyt, hvordan hun ropte at Marco skulle stoppe. Ana forteller at det er lenge siden, at det bare har skjedd en gang og at Marco er snill, han hadde det vanskelig på den tiden. Hun kan ikke fortelle Heidi at dette skjer ofte og at Sofia ikke vil gå på skolen fordi hun vil passe på mammaen sin.

Heidi føler en lettelse blandet med usikkerhet over at Ana avslører alvorlige forhold. Heidi er i villrede, hva gjør hun nå? Hun lurar på om Ana holder tilbake informasjon og tenker at det blir viktig å få til en ny avtale med Ana snart.

Heidi tenker at alle brikkene må på plass for å oppnå en forståelse for hva denne familien trenger og deretter finne den rette hjelpen. Ana virker tom for ord, hun har liksom sunket sammen i stolen.

Heidi tenker det er nok for dette første møte og velger å ikke stille flere sonderende spørsmål om stefar nå. Hun går over til en avslutning av samtalen.

Avslutning, fase 7.

1

Mål

Samtalen skal avsluttes på en positiv og ivaretakende måte

2

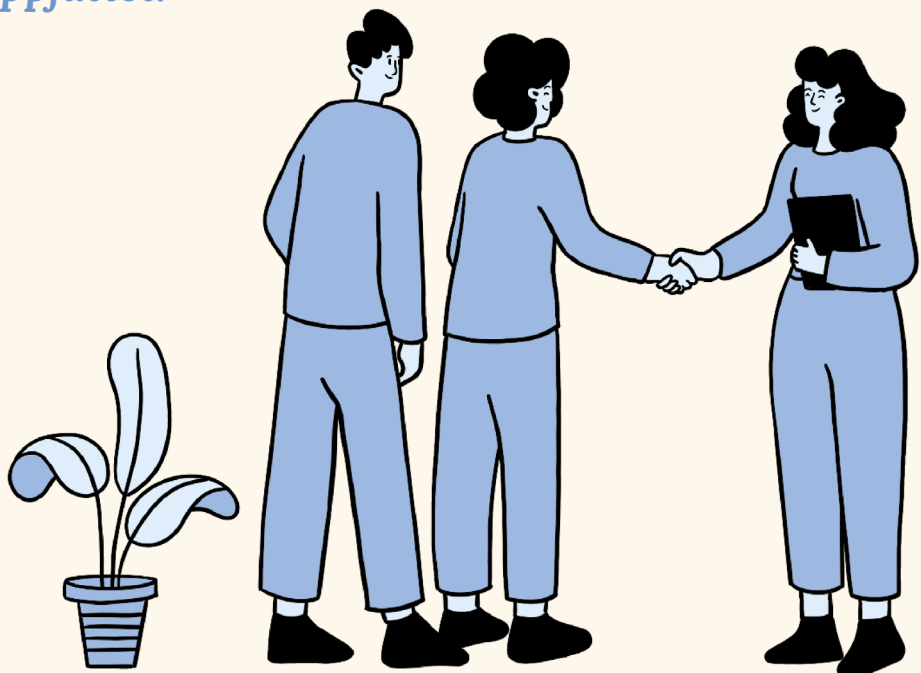
Kriterier

Oppsummering.

Foreldrenes opplevelse av møtet utforskes.

Plan for videre oppfølging utarbeides.

Gjennom en oppsummering fra barnevernsarbeideren får foreldrene mulighet til å legge til info og korrigere dersom noe er misoppfattet.

Heidi sier til Ana at de går mot en avslutning av samtalen og oppsummerer hva de har snakket om.

«Du forteller meg mye om hvordan det er å være mamma for Sofia, om at hun ikke vil på skolen og kan bli veldig sint og får raseriutbrudd hjemme. Om hvordan Sofia isolerer seg, bare vil være på rommet sitt og ikke er sammen med venner. Du forteller meg også om familien din og om Marco som kan bli sint og hever stemmen sin og om den gangen han slo deg i ansiktet. Er det noe du vil legge til?»

Ana rister på hodet, hun kjenner seg godt igjen i Heidis beskrivelser.

Hun orker ikke, tør ikke fortelle alt om hva som skjer hjemme.

Heidi sier videre: Dette er jo første gang vi har møtt hverandre. Jeg vet at det kan være vanskelig å møte barnevernet for første gang. Og at det kan være vanskelig å åpne seg for en du nettopp har møtt. Derfor setter jeg pris på alt du har fortalt i dag. Jeg håper at vi kan snakke godt sammen videre også, og at jeg kan vise deg at det er trygt å fortelle om ting som kan være utfordrende hjemme hos dere – fordi vi kun vil hjelpe dere med det.

På spørsmål fra Heidi om hvordan det var å snakke med henne i dag, svarer Ana oppriktig at hun var veldig redd for å møte Heidi og Marit, redd for at de skulle ta barna fra henne.

Men at det har vært et viktig møte og at hun synes Heidi er veldig snill.

I denne fasen avsluttes samtalen med et nøytralt tema for å lukke samtalen på en god måte, uansett resultat av samtalen.

«Jeg ønsker å treffe deg på nytt neste uke for å finne ut hvordan vi kan hjelpe Sofia til å få det bedre og avtale når vi skal snakke med Sofia. Hva tenker du om det?»

Ana bekrefter at hun vil møte Heidi igjen.

Heidi ser gjennom notatene sine, finner frem datoen hun ville foreslå for neste samtale.

Ana bekrefter at datoen passer. Sammen med Marit ser Ana og Heidi på referatet Marit har skrevet fra møtet. Alle er enige om det som står skrevet. Avslutningsvis spør Heidi hva Ana skal etter møtet deres. Ana forteller at hun skal handle, før hun skal hente Oliver på skolen. Heidi avslutter samtalen:

«Vi treffes snart igjen, vi da. Ta på en annen genser neste gang, så jeg får se den også!»

Det lover Ana.

Oppfølging.

1

Mål

Planlegge videre saksgang.

2

Kriterier

Plan for videre oppfølging og ivaretagelse av foreldrene/familien.

Sikkerhetsvurdering gjennomføres.

Ivaretagelse av barnevernsarbeider.

I etterkant av samtalen er det viktig å sette av tid til nødvendig oppfølging av familien, herunder barnet og søsken også. Foreldrene må informeres om nytt møtetidspunkt dersom de ikke allerede har fått det. Med bakgrunn i sakens alvorlighetsgrad bør det gjøres en sikkerhetsvurdering knyttet til forestående møtevirksomhet, hvem som skal være til stede og i hvilken kontekst møtene skal finne sted. For å sikre at barnevernsarbeideren skal kunne evne å stå i utfordringer over tid, og for å unngå sekundærtraumatisering er det viktig at det finnes gode rutiner og muligheter for debriefing.

Tillitsprosjektet

Foreldresamtalen DCM

